

רשומות

הצעות חוק

ה כ נ ס ת

15 בנובמבר 2005

100

י"ג בחשון התשס"ו

עמוד

הצעת חוק עבודת נשים (תיקון מס' 34) (הארכת תקופת איסור פיטורים של אישה השוהה במעון לנשים מוכות) התשס"ו-2005	26
הצעת חוק עבודת נשים (תיקון מס' 35) (הגבלת פיטורי עובד או עובדת של קבלן כוח אדם המועסקים אצל מעסיק בפועל) התשס"ו-2005	26
הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון מס' 34) (סמכות נציב קבילות הציבור) התשס"ו-2005	27
הצעת חוק מרשם האוכלוסין (תיקון מס' 10) (הוכחת אמהות) התשס"ו-2005	28
הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 88) (תמורה אסורה לבעל השפעה ניכרת) התשס"ו-2005	30

מתפרסמות בזה הצעות חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת העבודה והבריאות של הכנסת:

הצעת חוק עבודת נשים (תיקון מס' 34) (הארכת תקופת איסור פיטורים של אישה השוהה במעון לנשים מוכות), התשס"ו-2005*

1. תיקון סעיף 9 בחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954, בסעיף 9(ד), במקום "תקופה של שלושים ימים" יבוא "תקופה של שלושה חודשים".

ד ב ר י ה ס ב ר

למעביד לפטר עובדת השוהה במקלט לנשים מוכות במושב תקופה של שלושים ימים לאחר תום ימי ההיעדרות כאמור. בגין שהייה במקלט כאמור.

מוצע, בהצעת חוק זו, להרחיב את ההגנה מפני פיטורים של עובדת אשר שהתה במקלט לנשים מוכות. ולהאריך את התקופה הקבועה בסעיף 9(ד) לחוק עבודת נשים. משלושים ימים לשלושה חודשים.

סעיף 7(ג)5 לחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 (להלן – חוק עבודת נשים). קובע כי עובדת זכאית להיעדר מעבודתה בתקופה שבה היא שוהה במקלט לנשים מוכות. ובלבד שהתקופה לא תעלה על שישה חודשים בתקופת שנים עשר החודשים שלאחר תחילת שהייתה במקלט כאמור.

בנוסף לכך, קובע סעיף 9(ד) לחוק עבודת נשים, כי אסור

חברי הכנסת: אורי אריאל, לאה נס

* הצעת חוק מס' 3495/05: הועברה לוועדה ביום א' בסיון התשס"ה (8 ביוני 2005).
1 ס"ח התשי"ד, עמ' 154: התשס"ה, עמ' 913.

הצעת חוק עבודת נשים (תיקון מס' 35) (הגבלת פיטורי עובד או עובדת של קבלן כוח אדם המועסקים אצל מעסיק בפועל), התשס"ו-2005*

1. תיקון סעיף 9 בחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954, בסעיף 9 –

(1) סעיף קטן (ב) – בטל;

(2) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא –

"(ו) (1) לענין עובד או עובדת של קבלן כוח אדם המועסקים אצל מעסיק בפועל, יחולו הוראות אלה:

(א) לא יגרום מעסיק בפועל לכך שקבלן כוח אדם יפטר את העובד או העובדת בניגוד להוראות סעיף זה, או יפגע בהיקף המשרה של העובדת בניגוד להוראות סעיף 9א:

ד ב ר י ה ס ב ר

מטעם שר התעשייה, המסחר והתעסוקה. האיסורים האמורים חלים על המעביד. קרי קבלן כוח האדם. אולם בפועל, פעמים רבות, המעסיק בפועל הוא שגורם לפיטורים או לפגיעה כאמור.

על כן מוצע, בהצעת חוק עבודת נשים (תיקון מס' 35) (הגבלת פיטורי עובד או עובדת של קבלן כוח אדם המועסקים אצל מעסיק בפועל), התשס"ו-2005, המתפרסמת בזה, לקבוע כי הוראות סעיפים 9 ו-9א לחוק, בדבר איסור פיטורים ואיסור פגיעה בהיקף משרה, יחולו גם

סעיף 9 לחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 (להלן – החוק). מונח שורה של הוראות, הבאות להגביל פיטורים של עובדת בהריון, עובד או עובדת בחופשת לידה, עובדת השוהה במקלט לנשים מוכות, ועובד או עובדת העוברים טיפולי פוריות או הפרייה חוץ גפית לקראת ילדם הראשון או השני; הסעיף אוסר על פיטורים כאמור, אלא בהיתר מאת שר התעשייה, המסחר והתעסוקה. כמו כן, קובע סעיף 9א לחוק איסור על מעביד לפגוע בהיקף המשרה של עובדת בהריון באופן העלול להקטין את הכנסתה, אלא בהיתר

* הצעת חוק מס' 613/05: הועברה לוועדה ביום כ' בטבת התשס"ד (14 בינואר 2004).
1 ס"ח התשי"ד, עמ' 154: התשס"ה, עמ' 913.

(ב) פוטרו עובד או עובדת בניגוד להוראות סעיף זה או נפגע היקף משרתה של עובדת בניגוד להוראות סעיף 9א, חוקה היא שהמעסיק בפועל הוא שגרם לפיטורים או לפגיעה בניגוד להוראות פסקת משנה (א) אלא אם כן הוכח אחרת:

(ג) בקשה להיתר לפי סעיף זה או לפי סעיף 9א תוגש בידי המעסיק בפועל או קבלן כוח האדם, או שניהם יחד.

(2) הוראות סעיף קטן זה באות להוסיף על החובות והאיסורים החלים על קבלן כוח אדם כמעביד, לפי סעיף זה ולפי סעיף 9א.

(3) בסעיף קטן זה –

"מעסיק בפועל" ו"קבלן כוח אדם" – כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996;²
"פיטורים" – לרבות הפסקה זמנית של העסקה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, מוצע לקבוע כי בקשה להתיר פיטורים לפי סעיף 9, וכן בקשה להתיר פגיעה בהיקף משרה לפי סעיף 9א, תוגש לשר התעשייה, המסחר והתעסוקה בידי המעסיק בפועל, או קבלן כוח האדם, או שניהם יחד.

על מעסיק בפועל, כן מוצע לקבוע חוקה שלפיה המעסיק בפועל הוא שגרם לפיטורים או לפגיעה במקרה שבו פוטרו עובד או עובדת, או נפגע היקף משרתה של העובדת. בניגוד להוראות סעיף 9 או 9א לחוק, לפי הענין, אלא אם הוכח אחרת.

חבר הכנסת חיים כץ

² ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון מס' 34) (סמכות נציב קבילות הציבור), התשס"ו-2005*

1. בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 18(א), תיקון סעיף 18 במקום "ד"ר" יבוא "19 ר"א46(ב)".

2. אחרי סעיף 46 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 46א

46א. (א) הודיע הנציב לקופת חולים כי מצא שתלונה של מבוטח, שענינה אי מתן שירותי בריאות, מוצדקת, ולא פעלה קופת החולים לתיקון הליקוי על פי החלטת הנציב בתוך ארבעה עשר ימים מיום מתן ההודעה, או בתוך פרק זמן ארוך יותר שאישר הנציב לקופה, יהיה הנציב רשאי לקבוע כי המבוטח זכאי להחזר כספי של הוצאותיו עבור רכישת השירות, בסכום שיוורה עליו הנציב.

"תלונה שענינה אי מתן שירותי בריאות

ד ב ר י ה ס ב ר

הוראות הנציב ואינן מספקות שירות רפואי למבוטח על אף שהנציב קבע כי מבוטח זכאי לקבל את השירות הרפואי מקופת החולים, במקרים כאלה, נאלצים מבוטחים לפנות לבית הדין לעבודה לצורך ביצוע החלטת הנציב.

פרק ט' לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – החוק) מסמין את נציב קבילות הציבור (להלן – הנציב) בין היתר, לברר תלונות של מבוטחים נגד קופות חולים ונותני שירותים.

מתברר כי לעיתים, קופות החולים אינן ממלאות אחר

* הצעת חוק מס' 3333/פ: הועברה לוועדה ביום כ"ב בסיון התשס"ה (29 ביוני 2005).
¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156; התשס"ה, עמ' 814.

(ב) החזר כספי לפי סעיף קטן (א) יבוצע על ידי המוסד: סכום ההחזר הכספי כאמור ינוכה ממקורות המימון המועברים לקופת החולים על ידי המוסד לפי סעיף 16(א)(1).

(ג) לענין הפעלת סמכותו לפי סעיף זה, יחולו על הנציב ההוראות החלות על הוועדה שמינה שר הבריאות לפי סעיף 3א(ה)(3)(א), ולענין ביצוע ההחזר הכספי, יחולו על המוסד ההוראות החלות עליו לגבי ביצוע החלטות הוועדה לפי הסעיף האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

כספי כאמור יבוצע על ידי המוסד לביטוח לאומי, אשר ינכה את הסכום ממקורות המימון המועברים לקופת החולים לפי סעיף 16(א)(1) לחוק.

הצעה זו תאפשר למבוטח, אשר תלונתו לנציב בדבר אי מתן שירות רפואי נמצאה מוצדקת, לקבל החזר כספי מבלי להיזקק לפנייה לערכאות משפטיות.

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון מס' 34) (סמכות נציב קבילות הציבור), התשס"ו-2005, המתפרסמת בזה, באה לקבוע כי במקרה שקופת החולים לא מילאה אחר החלטת הנציב בתוך ארבעה עשר יום מיום מתן ההודעה על ההחלטה, או בתוך פרק זמן ארוך יותר שאישר הנציב לקופה, יהיה המבוטח המתלונן זכאי להחזר כספי של הוצאותיו עבור רכישת השירות, מוצע כי החזר

חבר הכנסת אריה אלדר

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת:

הצעת חוק מרשם האוכלוסין (תיקון מס' 10) (הוכחת אמהות), התשס"ו-2005*

1. תיקון סעיף 6 בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, בסעיף 6, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) אירעה לידה במקום שאינו מוסד וטיפולו בה רופא ומיילדת, יצורפו להודעה כאמור בסעיף קטן (א) תצהירים מטעמם בדבר היותה של אם הילוד אמו הטבעית.

(ג) (1) אירעה לידה במקום שאינו מוסד ולא טיפלו בה רופא או מיילדת, יצורפו להודעה כאמור בסעיף קטן (א) כל אלה:

(א) תצהירים מטעם הורי הילוד בדבר היותה של אם הילוד אמו הטבעית;

(ב) אישור רפואי, שניתן בידי רופא מוסמך על מעקב אחר הריון, שנערך

ד ב ר י ה ס ב ר

6. הודעה על לידה שאירעה בישראל תימסר לפקיד רישום תוך עשרה ימים; ההודעה תימסר על ידי האחראי על המוסד שבו אירעה הלידה, או – על ידי הורי הילוד, הרופא והמיילדת שטיפלו בלידה – אם אירעה במקום אחר; ההודעה תכלול את פרטי הרישום של הילוד ופרטים אחרים שייקבעו בתקנות, באישור ועדת הפנים של הכנסת.

בהוראת חוק זו אין מענה למקרה שבו אירעה הלידה

בהצעת חוק מרשם האוכלוסין (תיקון מס' 10) (הוכחת אמהות), התשס"ו-2005, המתפרסמת בזה (להלן – הצעת החוק) מוצע לקבוע הסדר חדש לענין רישום לידות שאירעו מחוץ למוסד, אשר כולל בהגדרתו שבסעיף 8 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק מרשם האוכלוסין), גם בית חולים, בית סוהר, מוסד ציבורי או דתי, מוסד צדקה, מעון ובית מלון. ההסדר המוצע נועד למנוע רישום לידות על סמך הודעות כוזבות.

סעיף 6 לחוק מרשם האוכלוסין כלשונו היום קובע כלהלן:

* הצעת חוק מס' 3395/פ: הועברה לוועדה ביום ט"ו בסיון התשס"ה (22 ביוני 2005).
1 ס"ח התשכ"ה, עמ' 270; התשס"ה, עמ' 998.

החל מהשבוע ה-28 להריון:

(ג) אישור רפואי, שניתן בידי רופא מוסמך אשר בדק את אם הילוד בתוך 24 שעות מהלידה:

בפסקה זו, "רופא מוסמך" – רופא שהוא בעל תואר מומחה ביילוד ובגיניקולוגיה שניתן לו על פי פקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976, או רופא מוסמך המתמחה, לשם קבלת אותו תואר, במוסד רפואי מוכר בפיקוחו של רופא בעל התואר האמור.

(2) בהעדר אישור רפואי כאמור בפסקה (1)(ב) או (ג), יצורפו להודעה כאמור בסעיף קטן (א) תוצאות בדיקה גנטית להורות שנערכה בהתאם להוראת סעיף 3(ד) לחוק מידע גנטי, התשס"א-2000, לשם קביעת היותה של אם הילוד אמו הטבעית.²

ד ב ר י ה ס ב ר

ואיכות הסביבה של הכנסת, בשיתוף רופאים מומחים, את האפשרות לקבוע פרק זמן ארוך מ-24 שעות.

עוד מוצע, בסעיף 6(ג) המוצע, כי במקרים שבהם לא ניתן אחד האישורים הרפואיים האמורים, על הורי הילוד יהיה לפנות לבית משפט לעניני משפחה, ולבקש כי יצווה על עריכת בדיקה גנטית להורות, בהתאם להוראות חוק מידע גנטי, התשס"א-2000, כדי לאשר את היותה של אם הילוד אמו הביולוגית.

השפעה על זכויות הילד

ההסדר המוצע בהצעת החוק ייצור נדאות בנוגע לרישום ילדים שנולדו מחוץ למוסד, וכן יגן על זכותם של ילדים כאמור לדעת מיהם הוריהם הביולוגיים, וכפועל יוצא מכך, גם על זכותם לזהות, זכות זו נדונה לאחרונה בבית המשפט העליון, שקבע, בבע"מ 5082/05 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני ואח' (טרם פורסם), כי "יש לכבד את זכותו של הקטין לזהות, לקטין זכות יסוד, כילוד אנוש, לדעת מוצאו, מי הם הוריו ומי הם קרוביו הטבעיים".

מחוץ למוסד מבלי שטיפלו בה רופא ומיילדת, ובו כל שנתר לפקיד הרישום הוא להסתמך על הודעת הורי הילוד בבואם לרשמו. במספר מקרים מסוג זה שאירעו בעבר, נמסרו לפקיד הרישום הודעות כוזבות, וילודים נרשמו כילדים של מי שאינן אממהותיהם. קיים חשש שמסירת הודעות כוזבות כאמור עלולה לשמש למטרות פסולות, כגון אימוץ בלתי חוקי, הסכם בלתי חוקי לנשיאת עוברים או סחר בילדים.

לפי הצעת החוק, להודעה על לידה שאירעה מחוץ למוסד יצורפו תצהירי הרופא והמיילדת שטיפלו בלידה (סעיף 6(ב) המוצע). אם לא טיפלו בלידה רופא או מיילדת, מוצע כי יצורפו להודעה תצהירים של הורי הילוד בדבר היותה של האם אמו הביולוגית, אישור רפואי על מעקב אחר הריון שנערך החל מהשבוע ה-28 להריון ואישור רפואי של רופא מומחה ביילוד ובגיניקולוגיה, או של רופא המתמחה בתחומים אלה בפיקוחו של רופא מומחה כאמור. שבדק את האם בתוך 24 שעות מהלידה, ואישר כי היא ילדה (סעיף 6(ג)1) המוצע). בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית, תבחן ועדת הפנים

חברי הכנסת: אראלה גולן, אילן שלג, מל פולישוק-בלוך, רשף חן, גאל יאסינוב, אילן לינבוין, אהוד רצאבי

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 30, עמ' 594.
³ ס"ח התשס"א, עמ' 62.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 88) (תמורה אסורה לבעל השפעה ניכרת), התשס"ו-2005*

תיקון סעיף 295 .1 בסעיף 295 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 –

- (1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "תמורה אסורה לבעל השפעה ניכרת";
(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) (1) בעל השפעה ניכרת על בחירתו של ראש ממשלה, שר, סגן שר, חבר כנסת או ראש רשות מקומית (בסעיף קטן זה – מועמד), המקבל כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת על מנת שיניע, בעצמו או על ידי אחר, את המועמד לעשות פעולה הקשורה בתפקידו, דינו – שלוש שנות מאסר; קיבל כאמור על מנת להניעו למשוא פנים או להפליה – דינו כאילו היה לוקח שוחד.

(2) בסעיף קטן זה –

"בחירות מקדימות" ו"תרומה" – כהגדרתן בסעיף 28א לחוק המפלגות;

"בעל השפעה ניכרת" – מי שיש לו השפעה ניכרת על בחירת מועמד במפלגה או בסיעה, לרבות במסגרת בחירות מקדימות ולרבות בשל היותו אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

– האיסור המוצע יחול רק על מי שהוא בעל השפעה ניכרת על בחירתו של נבחר ציבור, ולא על כל אדם.

– האיסור המוצע יחול רק ביחס לנבחר ציבור בתפקידים מסוימים – ראש ממשלה, שר, חבר כנסת, סגן שר או ראש רשות מקומית – ולא ביחס לכל עובד ציבור ונבחר ציבור.

– העונש המרבי על העבירה המוצעת הוא שלוש שנות מאסר ולא שבע שנות מאסר.

– בהתאם לעבירה המוצעת, המעשה שבעל השפעה מבקש להניע את נבחר הציבור לעשותו – יכול להיות כרוך ובמסגרת תפקידיו של נבחר הציבור; אם מדובר על מעשה פסול שיש בו משום הפליה או משוא פנים – העונש על העבירה יהיה זהה לעונש הקבוע בסעיף 295(ב) לחוק העונשין שהוא שבע שנות מאסר.

האיסור המוצע אינו שולל פעילות פוליטית מול נבחר ציבור, שהיא לגיטימית, רצויה ומהווה חלק חשוב והכרחי של החיים הפוליטיים והציבוריים. האיסור המוצע בא להתמודד עם היבט מסוים של תופעת השחיתות, שענינו הפעלת השפעה פוליטית תמורת טובת הנאה, כדי לקדם אינטרסים אישיים או עסקיים, תוך ניצול תלות של נבחר ציבור במי שיש לו השפעה על סיכויי בחירתם ועל עתידם הפוליטי.

סימן ה' לפרק ט' בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), ענינו עבירות שוחד. בהצעת חוק העונשין (תיקון מס' 88) (תמורה אסורה לבעל השפעה ניכרת), התשס"ו-2005, המתפרסמת בזה (להלן – הצעת החוק), מוצע לקבוע במסגרת סימן ה' האמור, איסור פלילי, שלפיו אדם שיש לו השפעה ניכרת על בחירתם של נבחר ציבור בתפקידים בכירים (ראש ממשלה, שר, סגן שר, חבר כנסת או ראש רשות מקומית), אשר מפעיל את כוח ההשפעה שלו כלפי אותו נבחר ציבור תמורת כסף או שווה כסף, עובר עבירה. וזאת אף אם הוא מבקש להשפיע על נבחר הציבור לעשות פעולה שהיא כשלעצמה כרוך ובמסגרת תפקידו של נבחר הציבור.

סימן ה' האמור כולל, בנוסף לעבירות השוחד המנויות בסעיפים 290 עד 294 לחוק העונשין, עבירה של תיווך לשוחד, אשר, בין היתר, אוסרת על כל אדם לקבל כסף או שווה כסף על מנת להניע עובד ציבור או נבחר ציבור לעשות מעשה שיש בו משום משוא פנים או הפליה (סעיף 295(ב) לחוק העונשין). קיימת מידה של חפיפה בין האיסור הקבוע בסעיף 295(ב) לחוק העונשין לבין האיסור המוצע. עם זאת, תכלית האיסורים שונה. בעוד שההוראה הקיימת מתמקדת בנסיון להשפיע על עובד ציבור לעשות מעשה פסול, ההוראה המוצעת מתמקדת בקבלת תמורה בעד הפעלת כוח השפעה פוליטי, ההבדלים בין העבירה המוצעת לבין העבירה הקיימת הם כמפורט להלן:

* הצעת חוק מס' 223/9: הועברה לוועדה ביום כ"ז בחשוון התשס"ה (10 בנובמבר 2004).
† ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשס"ה, עמ' 750.

- (1) חבר הנהלה, מוסד ביקורת או בית דין של מפלגה, או נושא תפקיד מקביל או דומה לאחד מאלה במפלגה;
- (2) בעל זכות הצבעה בבחירות למועמד שבהן מספר בעלי זכות ההצבעה אינו עולה על חמשת אלפים;
- (3) פעיל לשם בחירת מועמד; לענין זה, "פעיל" – כל אחד מאלה:

(א) מי שפעל להתפקדותם של יותר מעשרים בני אדם בעלי זכות בחירה בבחירות למועמד;

(ב) אדם שתרם או גייס תרומות לבחירתו של מועמד במפלגה או בסיעה או הוציא כספים לשם קידום בחירתו של מועמד, אף אם אין בהוצאת הכספים משום תרומה, בשווי העולה על חמשת אלפים שקלים חדשים, או שתרם, גייס תרומות או הוציא כספים כאמור לטובת שני מועמדים לפחות באותה מערכת בחירות, בשווי כולל העולה על חמישה עשר אלף שקלים חדשים;

(ג) מנהל כללי, חבר הנהלה, שותף או בעל שליטה בחבר בני אדם, אם הוציא אותו חבר בני אדם כספים לשם קידום בחירתו של מועמד במפלגה או בסיעה, בדרך שאינה תרומה, בשווי העולה על חמשת אלפים שקלים חדשים או לשם קידום בחירתם של שני מועמדים לפחות באותה מערכת בחירות, בשווי כולל העולה על חמישה עשר אלף שקלים חדשים;

ד ב ר י ה ס ב ר

התפקדות אינה משימה קלה, ואדם שביכולתו להביא יותר מעשרים אנשים להתפקד הוא בעל כוח השפעה ניכר גם בעיני נבחרי הציבור הנוגעים בדבר. עם זאת, ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת (להלן – הוועדה) החליטה לשוב ולדון באמת מידה זו במהלך הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית.

– אדם שתרם, גייס תרומות או הוציא כספים בדרך שאינה מהווה תרומה לטובת מועמד יחיד בסכום שמעל חמשת אלפים שקלים חדשים; סכום זה גבוה במעט ממחצית הסכום המותר כתרומה שמותר לתרום למועמד בבחירות מקדימות לפי חוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן – חוק המפלגות). הוועדה ציינה כי הוצאת כספים לקידום בחירת מועמד תתפרש במקרים רבים כתרומה, אך החליטה לבחון את היחס בין "תרומה" לבין "הוצאת כספים לקידום בחירת מועמד" במהלך הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית. לענין הוצאת כספים על ידי תאגיד לקידום בחירתו של מועמד, מובהר בהצעת החוק כי מדובר בהוצאת כספים שאינה תרומה, שכן תרומה מתאגיד אסורה לפי חוק המפלגות.

יצוין כי הצעת החוק תשפיע על העיסוק בשתדלנות בשכר, באופן שימנע מבעלי השפעה ניכרת על בחירתם של נבחרי ציבור בכירים לעסוק בשתדלנות בשכר.

הוועדה סברה שעל אף שיש בהצעת החוק פגיעה הן

בשל העובדה כי האיסור המוצע הינו איסור פלילי, מוצע כי הוא יחול רק על המקרים החמורים ביותר, שבהם מדובר על בעל השפעה ניכרת ועל נבחרי ציבור בכירים, ולא על כל מקרה של ניצול כוח השפעה פוליטי; כן יצוין שבשונה מעובדי ציבור, לא חל על בעלי השפעה פוליטית דין משמעתי כלשהו, והמציאות מלמדת כי הגיוני החברתי והפוליטי הקיים אינו מספיק כדי להרתיע מפני ההתנהגות הנכללת בעבירה.

מוצע כי ההגדרה "בעל השפעה ניכרת" תכלול רשימה לא סגורה של מקרים שבהם אדם ייחשב, על פי רוב, לבעל השפעה כאמור, כולקמן:

– בעלי תפקידים בכירים במפלגה, כגון חבר הנהלה, בית דין או מוסד ביקורת; בעל תפקיד כאמור ייחשב בעל השפעה ניכרת על מועמדים לתפקידים האמורים באותה מפלגה.

– בעל זכות הצבעה בבחירות לתפקידים האמורים שבהן יש עד חמשת אלפים בעלי זכות הצבעה; בעלי זכות ההצבעה יכולים להיות חברים בגוף בוחר או בגוף אחר או כלל חברי המפלגה, ובלבד שמספרם אינו עולה על חמשת אלפים, כך שלכל בעל זכות הצבעה יש השפעה רבה יחסית על בחירת המועמדים.

– אדם שפעל להתפקדותם של יותר מעשרים אנשים; ההנחה שביסוד אמת מידה זו היא כי הבאת אנשים לירי

"חוק המפלגות" – חוק המפלגות, התשנ"ב–1992²;

"מפלגה" – כהגדרתה בחוק המפלגות;

"סיעה" – כהגדרתה בחוק מימון מפלגות, התשל"ג–1973³;

(3) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא "ולמקבל כאמור בסעיף קטן (ב1). דינו – מחצית העונש הקבוע באותו סעיף קטן".

ד ב ר י ה ס ב ר

Council of Europe, Criminal Law Convention on Corruption). איסור רחב על הענקת הטבה שאינה ראויה למי שהינו בעל השפעה על מקבלי החלטות. עם זאת, עבירה זו עדיין אינה נפוצה במדינות אחרות אך היא קיימת בגרסאות שונות בקנדה (סעיף 121(1)(D) לקוד הפדרלי הפלילי) ובחלק ממדינות ארצות הברית לפחות (כגון מיסיסיפי – Mississippi Code of 1972, sec. 97-7-57; איידהו – Idaho Code, sec. 18-1358; וצפון דקוטה – North Dakota Century Code, sec. 12.1-12-04, 12.1-12-05).

בחופש העיסוק והן בחופש הפעולה הפוליטית, הפגיעה אינה עולה על הנדרש. הולמת את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ונועדה לתכלית ראויה.

יצוין כי אמנות בינלאומיות העוסקות במאבק בשחיתות מכירות בחשיבות המאבק בתופעה המכונה מסחר בכוח השפעה ("Trading in influence") הן ברמה הלאומית והן ברמה הבינלאומית. כך, למשל, קובעות האמנות המרכזיות העוסקות בנושא, אמנת האו"ם כנגד שחיתות (United Nations Convention Against Corruption) והאמנה הפלילית של מועצת אירופה כנגד שחיתות

חברי הכנסת: יוסי שריד, חיים אורון, רומן ברנפמן, זהבה גלאון, רן כהן, אבשלום וילן

² ס"ח התשנ"ב. עמ' 190.
³ ס"ח התשל"ג. עמ' 52.